БИР НАСИРИМИЗ ҺАГГЫНДА

Азәрбайчан совет нәсри сүр'әтлә инкишаф эдир. Классик әдәби мирасымызын ән'әнәләринә садиг галан ени әдәбиййатымыз, инди артыг өзүнүн көркәмли нүмайәндәләринә, роман вә һекайә ярадан бачарыглы әдибләринә малик ола билмишдир.

Сон он ил әрзиндә ялныз нәсримизин гочаман ярадычылары дейил, нисбәтән даһа кәнч исте'даллары да үмуми әдәби инкишафымызда көркәмли ер тутмаға башламышдыр. Бу кәнчләрдән бири дә Иляс Әфәндиевдир.

Әдәбиййат аләминә ялныз беш ил әввәл гәдәм басмасына бахмаяраг, Илясын һекайәләри охучуларымызын һүсн-рәғбәтини газанмышдыр. Бу һекайәләр сайча о гәдәр чох олмаса да, өз бәдии үслубу вә хүсусиййәтләри э'тибарилә башга насирләримизин әсәрләриндән сечилмәкдәдир.

Иляс Әфәндиевин нәсриндә хүсуси бир һәрарәт вә сәмимиййәт вардыр. «Кәнддән мәктублар» әсәриндән «Сән эй гадир мәһәббәт!» һекайәсинә гәдәр кечдийи инкишаф ёлуна диггәтлә нәзәр салсаг, айдын көрә биләрик ки, онун дилиндәки вә үмумиййәтлә үслубундакы һәрарәт даһа да артмышдыр. Бу, һәр шейдән әввәл Илясын өз сәнәт вә сәнәткарлыг исте'дадыны мүтәмадиян чилаландырмаға чалышдығыны көстәрир.

Ифадәли нәср дилинә малик олмаг, асан бир мәсәлә дейилдир. Һадисә вә инсанлара даһа диггәтлә вә даһа дәрин севки илә янашмаг нәтичәсиндә Иляс Әфәндиевин һәлә илк заманлардан нәзәримизи чәлб эдән садә, мәзмунлу, ифадәли вә сәмими дили даһа да зәнкинләшмишдир.

Илясын чәкдийи һәят лөвһәләриндә көзәл вә мүсбәт боялар даһа көркәмли ер тутур. Онун бәдии ярадычылыг сүзкәчиндән кечән инсанлар чох сағлам вә зәкалы олмагла бәрабәр, романтик бир мәһәббәтлә севмәйи бачаран инсанлардыр.

Иляс һәятын вә инсанларын көзәллийини дуян вә буну һәгиги бир сәнәткар дилилә ифадә этмәйә мейил көстәрән язычыдыр. Онун тәсвирдән чох тәрәннүмә фикир вермәси дә бундан ирәли кәлир. Мәнсур шеирә гүввәтли марағы да бунун нәтичәсидир.

Илясын бәдии тәсвирләриндә, экс этдирдийи тәбиәт мәнзәрәләринә вә инсан сурәтләринә дәрин бир мәфтунлуг көстәрдийи дә илк бахышда нәзәри чәлб эдән бир хүсусиййәтдир. О, сева-сева көстәрдийи совет кәнчләринин гәлбиндән, һисс вә һәйәчанындан, һәят һадисәләринин даһа дәруни чәһәтләриндән хәбәр вермәйә сә'й эдир. Онун һекайәләриндә биканә вә союгганлы тәсвирә раст кәлмәк чәтиндир. Илясын һәлә инкишафда вә биллурлашмагда олан бәдии зөвгү, кәләчәкдә шүбһәсиз, онун даһа кениш лөвһәләри севмәсинә вә бәдии тәсвир даирәсини кенишләндирмәсинә мане олмаячагдыр. Биз буну хүсусилә гейд эдирик. Чүнки, Илясын тематик вүс'әти индики һалда шәхсән мәни дә гәнаәтләндирмир.

Бәдии нәсримизин өз милли чәрчивәсини гырыб даһа кениш мигясда тә'сир көстәрә билмәси үчүн биз илк нөвбәдә милли һәятымызын эпик тәсвирини вермәлийик. Көзәл бәдии исте'дад эпик вүс'әтлә бирләшдийи заман, бу вә я башга бир халгын нәсри о халг һаггында чох көзәл тәсәввүр верә биләр. Рус совет нәсринин Шолохов кими нүмайәндәси буна ән парлаг бир мисалдыр. Һәгиги сәнәткар мәһарәти илә тәсвир олунан казак һәяты, башга халглара «Сакит Дон» мүәллифини севдирди.

Милли һәят дедийимиз заман, биз милли колорити нәзәрдә тутмуруг. Бу мәфһум, даһа кениш мә'нада анлашылмалыдыр. Милли һәят дейәркән, халгымызын бөйүк гәһрәманлары, зәнкин тарихи, өзүнә хас олан психологиясы, һәята бахышы вә милли ән'әнәләри нәзәрдә тутулмалыдыр.

Бу исә язычыдан чох зәнкин мүшаһидә вә исте'дад тәләб эдир.

Иляс Әфәндиев, һәләлик ялныз бир мүһитдә долашыр. О, ән чох зиялылары тәсвир этмәклә кифайәтләнир. Мәсәлән, онун нәсриндә һәләлик Азәрбайчан фәһләси, Азәрбайчан кәндлиси йохдур десәк һеч дә сәһв олмаз. «Кәнддән мәктублар» китабында колхозчуларын айры-айры эскизләри, олдугча сәмими чәкилмиш олсалар да, бу, бәдии нәсримизин вәзифәләри нөгтейи-нәзәриндән сон дәрәчә аздыр. Онун бәдии нәсриндәки шейриййәт, хүсусән әмәкчи инсанын зәһмәтини тәсвир эдәркән дә тәзаһүр эләрсә, бу, шүбһәсиз чох бөйүк бир гәләбә ола биләр. Бизим нәсримиз әмәйи тәсвирдән гачмамалыдыр. «Анна Каренина» кими романын мүәллифи, өз даһиянә поэзиясынын гүдрәтини бу саһәдә сынаяркән нә гәдәр зәнкин бәдии лөвһәләр вердийини хатырламаг кифайәтдир.

Иляс Әфәндиевә бөйүк тәләбләр верәркән, онун кәләчәк инкишафына көмәк этмәк истәркән, ондакы тематика вә мүшаһидә вүс'әтинин дарлығыны бир аз да уча сәслә демәлийик. Унутмамалыдыр ки, нәср дейиләркән эпик шеир нәзәрә кәлир. Бурада тәрәннүм дә, лирик рич'әт дә ялныз васитәдир. Әкәр Гогол «Өлү чанлар» әсәриндәки лирик рич'әтләри илә кифайәтләнсәйди, о, мә'налы хитаб вә нидалардан башга рус һәятынын дәһшәтли мәнзәрәләрини чәкмәсәйди, бөйүк әдибин әсәри өз ичтимаи тә'сирини вә бәдии вәзнини итирә биләрди.

Иляс Әфәндиевин гәһрәманлары лабораториялардан, синиф отагларындан вә бағчалардан кәнара чыхмалы, севәркән чанлы бир һәятла яшамалы, яшаяркән дүшүнмәли вә халгымызын ән кениш тәбәгәләри илә тәмасдан горхмамалыдырлар вә мүәллиф дә онларын ардынча Азәрбайчан халгынын гайнаян һәятына баш вурмалыдыр. Илясын гәһрәманлары да, өзү дә бу имканлардан мәһрум дейилдир. Бу гәһрәманларын чохусу халгымызын оғулларыдыр. Биз онларын һәр нөв сәһвдән вә бүдрәйишдән сонра чанлы һәятла тәмас нәтичәсиндә даһа сағлам вә даһа гүввәтли олачагларына инаныраг. Чүнки, онларын гәлби сафдыр, өзләри дә садиг вә намуслу кәнчләрдир!

Һ. МЕҺДИ.

Әзизбәйов адына Азәрбайчан Дөвләт Драма Театры. Апрелин 5-дә «Эшг вә интигам». Апрелин 6-да «Фәрһад вә Ширин». Башланыш ахшам саат 7-дә.

Чәлил Мәммәдгулузадә (Молла Нәсрәддин) адына Азәрбайчан Дөвләт Мусигили Комедия Театры (Сталин проспекти, дәниз-канары булварда). Апрелин 6-да «Беш манатлыг кәлин». Башланыш ахшам саат 8-дә.

М. Магомаев адына Азәрбайчан Дөвләт Филармониясы. Апрелин 5-дә муғамат вә халг маһнылары кечәси. Иштирак эдирләр: Азәрбайчан ССР халг артисти Хан (Шушински), Азәрбайчан ССР әмәкдар артисти Зүлфи Адыкөзәлов, Азәрбайчан ССР халг артисти Гурбан Примов, халг чалғы аләтләри оркестри, сәзчы гызлар ансамблы, Рухсара Мирзәбәйова. Башланыш ахшам саат 8-дә. Билетләр сатылыр.

Киров адына мәдәниййәт вә истираһәт паркында ишләмәк үчүн баш мүһасиб, ишләр мүдири—макиначи, рәссам, электрик монтйору, радио техники, харрат, күтләви ишчи, дәрзи, чилинкәр, баян чалан, кассир, нәзарәтчи вә фәһләләр лазымдыр.

Арзу эдәнләр парк идарәсинә һәр күн сәһәр саат 10-дан күндүз 1-дәк мүрачиәт эдә биләрләр.

мә дәнләри, тикинти, технолож
мүһәндис ихтисасчы, нефт механ
ки шө'бәләринә тәләбәләр гәбу
лу э'лан эдир.

Дәрсләр Азәрбайчан вә ру дилләриндәдир.

Дахил олмаг истәйәнләр ашағыдакы сәнәдләри тәглим этмәлидирләр: мүдирин адына әриз тәрчүмейи-һал, орта мәктәб гу тармаг һаггында вәсигә (әслин үч фото шәкли, паспорт вә һәрби билет (кәләндә кәтирилир).

Әризәләр бу ил апрелин 15-дә һәр күн сәһәр саат 10-дан күндү 2-дәк, ахшам саат 6-дәк институ бинасында (Ленин проспекти № 20) гәбул олунур.

3-94-88 нөмрәли телефонла мә'лумат алмаг олар.

Гәбул имтаһанларына һазырлаш маг арзу эдәнләр үчүн һазырлы курсу ачылмышдыр.

Институт мүдириййәти.

ССРИ Элмләр Академиясынын Азәрбайчан Филиалы

Азәрбайчан вә рус дилләриндә, һәмчинин Гәрби Авропа вә Шәрг дилләриндә һәр чүр элми китаблар, әл язылары, язычыларын вә ичтимаи хадимләрин шәхси архивләрини сатын алыр.

Арзу эдәнләр һәр күн сәһәр саат 9-дан 4-дәк Филиалын мәркәзи китабханасына (Коммунист күчәси № 10) мүрачиәт этмәлидирләр.

КИНОЛАРДА

«Низами» — БАҒДАД ОҒРУСУ
«Баккоммуна» — БАҒДАД ОҒРУСУ
«Гызыл Шәрг» (1-чи салонда)— ЧАЙКОВСКИ
(2-чи салонда)—ЛЕДИ ҺАМИЛТОН
«Спартак» — ДОНУЗАБАХАН ВӘ ЧОБАН
«Пролетари» — ДАВИДБӘЙ

РЕДАКЦИЯНЫН АДРЕСИ: Бакы, Кагановичи күчәси, 12 Телефонлар: мәс'ул редактор 3-35-23, мәс'ул редактор муавини 3-40-81, мәс'ул катиб 3-40-87, катиблик 3-38-61, партия [illegible] 3-31-22, комсомол шө'бәси 3-26-23, кәнд тәсәррүфат шө'бәси 3-56-61, сәнае шө'бәси 3-94-24, мәктублар шө'бәси 3-61-02, мәтбәә 3-22-03. э'ланлар шө'бәси 3-13-82.

ФГ 08326 «III Интернационал» мәтбәәси, Бакы, Ефим-Саратовец күчәси 29. Сифариш № 779